

Wiesław Stach

Bezpieczeństwo publiczne jako specjalność kształcenia

Przegląd Naukowo-Metodyczny. Edukacja dla Bezpieczeństwa nr 2, 124-131

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Wiesław STACH

Wy sza Szkoła Pedagogiki i Administracji im Mieszka I w Poznaniu

BEZPIECZE STWO PUBLICZNE JAKO SPECJALNO KSZTAŹCENIA

Zadaniem ka dego demokratycznego pa stwa prawa jest zagwarantowanie swoim obywatelom poziomu bezpiecze stwa, który jest przez nich akceptowalny, który umo liwia im osi gni cie odpowiedniego poziomu ycia, i który b dzie gwarantowa ym dalszy rozwój.

W literaturze przedmiotu, z ogólnego poj cia bezpiecze stwa, wyodr bnia si ró ne jego rodzaje w odniesieniu do spo jecznego otoczenia i dzia alno ci czy wie ka, czasu czy miejsca. W konsekwencji, ze wzgl du na stale poszerzaj cy si zakres ochrony przed zagro eniami i specjalizacji co do podejmowania przedsi - wzi ochronnych w zakresie bezpiecze stwa, pojawi y si okre lenie rodzajowo bezpiecze stwa. Jest ona tak e efektem wzrastaj cych oczekiwa spo jecznych w zakresie podnoszenia standardów bezpiecze stwa. W badaniach naukowych wi e si z jednej strony z wieloznaczno ci tego poj cia, a z drugiej, z konieczno ci jego dookre lenia.¹

Powy sza rodzajowo bezpiecze stwa jest charakterystyczna przede wszystkim dla nauk prawnych. To w ramach tych nauk, w konkretnych artykułach i paragrafach, bezpiecze stwo odnoszone jest najcz ciej do pa stwa i obywatela. Wskutek takiego odniesienia, przedstawia si bezpiecze stwo pa stwa zarówno zewn trzne jak i wewn trzne a nadto wskazuje si na bezpiecze stwo wewn trzne, bezpiecze stwo publiczne i porz dek publiczny czy bezpiecze stwo obywateli.

Zapewnienie bezpiecze stwa publicznego, spokoju i porz dku publicznego od lat nale y do zada wielu organów administracji publicznej, zarówno administracji rz dowej, jak i samorz dowej. Cz z tych organów odgrywa w tym zakresie rol podstawow , s one bowiem specjalnie powo yne do realizacji zada z dziedziny bezpiecze stwa i porz dku publicznego i nale do nich np. Policja, Agencja Bezpiecze stwa Wewn trznego, a cz pe ni rol uzupe niaj c np. Pa stwowa Inspekcja Farmaceutyczna, Pa stwowa Inspekcja Sanitarna.

W historii administracji wskazuje si , e podstawowym podmiotem wykonuj - cym zadania bezpiecze stwa i porz dku publicznego w pa stwie by a policja, natomiast wraz z rozwojem administracji oraz przyznaniem jej w yadztwa administracyjnego, tak e administracji przypisano rol w zakresie ksztalowania bezpiecze - stwa i porz dku publicznego.

Wraz z przemianami o charakterze demokratycznym powstawa y inne osoby prawne prawa publicznego, tworzy y si samorz d, powstawa y organizacje spo jeczne, które w nauce prawa administracyjnego okre lane s jako podmioty administracji. Wp yw na ich rozbudow i poszerzanie zada z zakresu bezpiecze stwa i porz dku publicznego mia y niew tpliwie rozrost zada administracji w zwi zku z pojawieniem si nowych zagro e , a tak e zwi kszanie oczekiwa spo jecznych. Doprowadzi o to do wykształcenia si okre lonego systemu podmiotów uprawnionych do podejmowania dzia a w zakresie bezpiecze stwa i porz dku publiczne-

¹ Zob. S. Pieprzny: *Administracja bezpiecze stwa i porz dku publicznego*. Rzeszów 2008, ss. 11 . 15

go. W systemie tym znajdują się zarówno organy administracji państwowej jak i inne podmioty prawa publicznego.²

W demokratycznych państwach prawnych, respektujących prawo obywateli do bezpieczeństwa, prawo to znajduje potwierdzenie w normach konstytucyjnych jako element podstawowych praw i wolności obywatelskich. Wiadczy to o istocie bezpieczeństwa.

Konstytucja RP w art. 5 wymienia, wśród zadań państwa, zapewnienie bezpieczeństwa obywateli. W Konstytucji RP pojęcie to używane jest jeszcze w innych postanowieniach:

- art. 5 . RP (...) zapewnia wolności i prawa człowieka i obywatela oraz bezpieczeństwo obywateli(...);
- art. 31 ust. 3 . ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej (...);
- art. 45 ust. 2 . wyrażenie jawności rozprawy może zaistnieć ze względu na moralność, bezpieczeństwo państwa, porządek publiczny (...);
- art. 53 ust. 5 . wolność wyznania religii może być ograniczona jedynie w drodze ustawy i tylko wtedy, gdy jest to konieczne do ochrony bezpieczeństwa państwa, porządku publicznego, zdrowia, moralności;
- art. 61 ust. 3 . ograniczenie prawa (do uzyskiwania informacji o działalności organów władzy publicznej) może nastąpić wyłącznie ze względu na (...ochronę porządku publicznego, bezpieczeństwa lub ważnego interesu gospodarczego państwa);
- art. 74 ust. 1 . władze publiczne prowadzą politykę zapewniającą bezpieczeństwo ekologiczne (...);
- art. 76 . władze publiczne chronią konsumentów (...) przed działaniami zagrażającymi (...) prywatności i bezpieczeństwu;
- art. 126, ust. 2 . Prezydent RP (...) stoi na straży suwerenności i bezpieczeństwa państwa (...);
- art. 146 ust. 4 . Rada Ministrów w szczególności (...) zapewnia bezpieczeństwo zewnętrzne i wewnętrzne państwa oraz porządek publiczny;
- art. 229 . w razie zewnętrznego zagrożenia państwa (...) Prezydent RP na wniosek Rady Ministrów może wprowadzić stan wojenny (...);
- art. 230 . w razie zagrożenia konstytucyjnego ustroju państwa, bezpieczeństwa obywateli lub porządku publicznego Prezydent RP na wniosek Rady Ministrów może wprowadzić (...) stan wyjątkowy (...).

Przedstawione zapisy będące postanowieniami konstytucyjnymi dobitnie wiadczy, że bezpieczeństwo publiczne i porządek publiczny wiążą się z koniecznością ich ochrony a ewentualne zagrożenie tych stanów uzasadniają lub wręcz nakazują, podjęcie działań przez powołane do tego organy administracyjne.

Bezpieczeństwo publiczne to jeden z rodzajów bezpieczeństwa wewnętrznego, które w swej istocie podkreśla ukierunkowanie działań na rzecz społeczności i człowieka, w odróżnieniu od bezpieczeństwa wewnętrznego, które raczej koja-

² Zob. S. Pieprzny: *Ochrona bezpieczeństwa państwa i porządku publicznego w prawie administracyjnym*. Rzeszów 2007, ss. 134 . 147

rzony jest z bezpieczeństwem struktur państwa i zachowaniem ich zdolności do reagowania. W literaturze przedmiotu sformułowano wiele definicji tego pojęcia. Najistotniejsze z nich przedstawiają się wymagają przytoczenia.

Bezpieczeństwo publiczne to stan faktyczny wewnątrz państwa, który umożliwia bez naruszenia na szkody z jakiegokolwiek rodzaju normalne funkcjonowanie organizacji państwowej i realizację jej interesów, zachowanie życia, zdrowia i mienia jednostek żyjących w tej organizacji oraz korzystanie przez te jednostki z praw i swobód zagwarantowanych konstytucją i innymi przepisami prawa.³

Bezpieczeństwo publiczne to system urządzeń prawnych i określonych stosunków społecznych, regulowany przez prawo, którego celem jest odwracanie niebezpieczeństwa grożącego życiu, zdrowiu i mieniu ludzi oraz usuwanie skutki tych zagrożeń. Rodzajami tych zagrożeń mogą być zarówno gwałtowne czyny ludzi, jak i działania siły przyrody.⁴

Bezpieczeństwo publiczne ... oznacza utrzymywanie nienaruszalności życia, zdrowia godności, wolności, majątku i porządku prawnego oraz podstawowych urządzeń państwa.⁵

Bezpieczeństwo publiczne ... to taki stan, w którym ogółowi obywateli indywidualnie nieoznaczonemu, w państwie i społeczeństwie, nie grozi żadne niebezpieczeństwo i to niezależnie od tego, jakie będą jego rodzaje. Ochrona (...) należy do państwa, które zakreśla granice bezpieczeństwa i wypowiada się co jest niezgodne z bezpieczeństwem i co zakłóca lub może utrudniać normalne funkcjonowanie państwa.⁶

Bezpieczeństwo publiczne ... to pewien poświadany stan rzeczy, gwarantujący niezakłócone funkcjonowanie urządzeń publicznych w państwie oraz bezpieczeństwo życia obywateli obejmujące ochronę ich życia i zdrowia oraz mienia. Bezpieczeństwo publiczne może być zakłócone przez człowieka umyślnie lub nieumyślnie i czyn taki może nosić znamiona przestępstwa lub wykroczenia, ale może być również zakłócone niezależnie od woli człowieka, czyli przez siły przyrody: powódzie, pożary, zawałenia budowli, zatrucia środowiska itp.⁷

Uogólniając tak zdefiniowane bezpieczeństwo publiczne należy wskazać, że jest to pewien stan lub poświadany stan, który w odniesieniu do ludzi obejmuje ich życie, zdrowie i mienie, a w odniesieniu do instytucji, gwarantuje ich normalne funkcjonowanie.

Bezpieczeństwo publiczne jest zadaniem ustawowym wielu podmiotów administracji publicznej różnych szczebli. Dla przykładu samorząd województwa realizuje zadanie ustawowe, w szczególności ci w zakresie bezpieczeństwa publicznego.⁸

Rozważania dotyczące bezpieczeństwa publicznego nie byłyby pełne bez wskazania na poglądy teoretyczne odnoszące się do pojęcia porządku publicznego-

³ J. Zaborowski: *Prawne środki zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego*. Warszawa 1977, s. 11

⁴ S. Bolesta: *Pojęcie porządku publicznego w prawie administracyjnym*. *Studia prawnicze* 1983, nr 1, s. 243

⁵ E. Ochendowski: *Prawo administracyjne, cz. ogólna*. Toru 2006, s. 131

⁶ E. Ura: *Prawne zagadnienia bezpieczeństwa państwa*. Rzeszów 1988, s. 101

⁷ S. Pikulski: *Podstawowe zagadnienia bezpieczeństwa publicznego*. W: W. Bednarek i S. Pikulski (red.): *Prawne i administracyjne aspekty bezpieczeństwa osób i porządku publicznego w okresie transformacji ustrojowo-gospodarczej*. Olsztyn 2000, s. 101

⁸ Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie województwa (Dz. U. z 2001r., Nr 142, poz. 1590), art. 14

go. Pojęcia te rozpatrywane były i są w doktrynie głównie, z uwagi na ich związek. W doktrynie te zazwyczaj wskazywane są oba pojęcia w przepisach prawnych. Niekiedy jeszcze prawodawca używa takich pojęć jak spokój publiczny, ład publiczny czy ład społeczny. Nie wnoszą one jednak nowych treści, a ich zakres pojęciowy mieści się w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Porządek w języku polskim oznacza: regularny układ, rozkład, rozstawienia, plan czego; należyty ład, stan czego; czystość, schludność.⁹ Jeśli do takiego pojęcia doda się słowo publiczny, które w języku polskim oznacza: dotyczący ogółu ludzi, służący ogółowi, przeznaczony, dostępny dla wszystkich; związany z jakim urzędem, z jaką instytucją,¹⁰ to można określić, że porządek publiczny jest pewnym pożądanym stanem organizacyjnym w państwie i społeczeństwie.

W rozważaniach naukowych przedstawianych w ostatnich latach sformułowano także wiele definicji lub określeń pojęcia porządek publiczny. Oto niektóre z nich.

Porządek publiczny ... to ogół niepisanych reguł zachowania się jednostki w miejscach publicznych, których przestrzeganie jest ... według panujących poglądów ... niezabudowaną przesłanką uporządkowanego życia obywateli we współczesnym państwie.¹¹

Porządek publiczny ... to system norm, zasad prawnych i zwyczajowych, regulujących współżycie ludzi w ogóle lub jedynie ich zachowanie się w miejscach publicznych, to konkretny fragment rzeczywistości współżycia ludzi.¹²

Porządek publiczny ... to istniejący aktualnie stan stosunków i urzędów społecznych zapewniających bezpieczeństwo, spokój oraz ład w miejscach ogólnie dostępnych, regulowany normami prawnymi i zasadami współżycia społecznego.¹³

Porządek publiczny ... to pozytywny stan kreowany przez normy prawne i pozaprawne (normy moralne, zasady współżycia międzyludzkiego) akceptowane i stosowane przez większość, zapewniający prawidłową koegzystencję i rozwój pojedynczych ludzi i ich zbiorowości przy aktywnym udziale podmiotów publicznych, odpowiedzialnych za realizację zadań w tym zakresie. Ma zapewnić normalny rozwój życia społecznego i zapewnić przestrzeganie przepisów dotyczących zachowania się w miejscach publicznych, czystości urzędów użyteczności publicznej, przepisów dotyczących rejestracji pojazdów, przepisów budowlanych, przeciwpożarowych, prawa wodnego, ewidencji ludności, itp.¹⁴

Można zatem przyjąć, że porządek publiczny stanowi coś, ale nie zawsze, element bezpieczeństwa publicznego. Może być także przejawem bezpieczeństwa publicznego. O jego randze wiadczy fakt, iż w zadaniach ustawowych samorządu gminnego, zadaniach własnych, porządek publiczny wymieniono w pierwszej kolejności, tj. porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania gminnego

⁹ *Słownik Języka Polskiego* t. 2, Warszawa 1979, s. 832

¹⁰ *Ibidem*, s. 1074

¹¹ E. Ura, *op. cit.*, s. 125

¹² L. Falandysz: *Pojęcie porządku publicznego w prawie karnym i karno-administracyjnym*. *Paestra* 1969, nr 2, s. 67

¹³ W. Kubala: *Przedmiot ochrony przepisów dotyczących przestępstw przeciwko porządkowi publicznemu*. *Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny*, 1978, nr 2, s. 44

¹⁴ S. Pieprzny: *Ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego w dō*, *op. cit.*, s. 39

magazynu przeciwpowodziowego.¹⁵ Podobna sytuacja, podkreślająca wagę porządku publicznego, występuje w zadaniach ustawowych samorządu powiatowego, tj. porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli.¹⁶

Na co dzień porządek publiczny przejawia się w przestrzeganiu norm prawnych, moralnych, obyczajowych i religijnych przez osoby fizyczne i inne podmioty, a skutkiem jego przestrzegania jest harmonizacja życia poszczególnych jednostek i społeczno-ci ludzkich.

W literaturze przedmiotu definiuje się także pojęcie bezpieczeństwa i porządek publiczny, a ... jest to stan zapewniający ochronę życia, zdrowia, mienia i innych wartości przed bezprawnymi działaniami oraz ochronę zasad współżycia społecznego i stosunków regulowanych normami prawnymi i zwyczajami.¹⁷

Tak określony w badaniach naukowych zakres wiedzy i obszar zainteresowania nauki o bezpieczeństwie a zarazem zadania różnych podmiotów administracji publicznej znalazły swoje odzwierciedlenie w dydaktyce, w formie kierunków studiów. Podstawą prawną tych działań stanowi, rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 roku.¹⁸ Na mocy tego dokumentu uczelnie wyższe rozpoczęły edukację na następujących kierunkach studiów: bezpieczeństwo narodowe oraz bezpieczeństwo wewnętrzne. Tym samym zostały wysłuchane głosy wielu znawców problematyki bezpieczeństwa, teoretyków i praktyków, którzy od wielu lat zabiegali o to, aby problematyka bezpieczeństwa stała się dziedziną dydaktyki.

W rzeczywistości społecznej, problematyka bezpieczeństwa jest bardziej złożona niż to potocznie wynika z ogólnodostępnych informacji. Jednym z istotnych problemów jest ilość podmiotów realizujących zadania z zakresu kształtowania bezpieczeństwa narodowego czy bezpieczeństwa publicznego. Bez żadnego uproszczenia można stwierdzić, że każdy podmiot funkcjonujący w Rzeczypospolitej Polskiej, niezależnie do jakiej grupy administracji publicznej zostanie zaliczony, realizuje różne zadania z zakresu różnych aspektów bezpieczeństwa. Niektóre podmioty mają wprost określone zadania ustawowe, natomiast zadania innych w tym zakresie wynikają pośrednio z ich zadań statutowych.

Ponadto ani podmioty realizujące zadania z zakresu bezpieczeństwa, ani zagrożenia jakie mogą wystąpić, do jakich podmioty muszą być przygotowane nie występują pojedynczo i w odrębnych przedziałach czasowych. Najczęściej podmiot bezpieczeństwa realizujący swoje zadania ustawowe występuje w grupie podmiotów.¹⁹ Również każdy rodzaj podmiotu bezpieczeństwa (instytucja, grupa społeczna, człowiek) może być co do zasady zagrożony nie jednostkowym niebezpieczeństwem, ale grupą różnych rodzajów zagrożeń. Taki splot występujących warunków w analizowanej problematyce w znacznym stopniu komplikuje zarówno

¹⁵ Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001r., Nr 142, poz. 1591), art. 7.

¹⁶ Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2001r., Nr 142, poz. 1592), art. 4.

¹⁷ W. Kitler (red.): *Obrona Cywilna (niemilitarna) w obronie narodowej III RP*. Warszawa 2001, s. 134

¹⁸ *Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 roku w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadziła studia niedoktoranckie oraz makrokierunki*. (Dz.U. z 2007 r., Nr 164, poz. 1166)

¹⁹ Zob. np. A. Misiuk: *Administracja porządku i bezpieczeństwa publicznego. Zagadnienia prawno-ustrojowe*. Warszawa 2008; J. Sługocki: *Prawo administracyjne. Podstawowe zagadnienia ustrojowe*. 2007

problem oceny stanu bezpieczeństwa danego podmiotu, jak i powoduje określone trudności merytoryczne w całym przygotowaniu programów kształcenia dla studiów pierwszego i drugiego stopnia.

Niemniej jednak, bazą teoretyczną dla przygotowania programów kształcenia i stworzenia spójnej koncepcji przygotowania studentów do podejmowania problematyki bezpieczeństwa w różnych sytuacjach, tworzą standardy kształcenia dla poszczególnych kierunków studiów. W analizowanym zakresie, wytyczne – zarówno dla studiów pierwszego jak i drugiego stopnia – zamieszczone są w Załączniku nr 10 do wspomnianego rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Standardy te określają obszerny wykaz kwalifikacji absolwenta kierunku bezpieczeństwa narodowego, z których należy wskazać takie jak: ... ogólna wiedza interdyscyplinarna z zakresu nauk społecznych oraz umiejętności wykorzystania tej w pracy zawodowej i życiu z zachowaniem zasad etycznych; ... umie analizować i stosować zasady prawne oraz procedury bezpieczeństwa i zarządzania kryzysowego w skali globalnej, regionalnej, narodowej i lokalnej; ... zna zasady funkcjonowania podmiotów bezpieczeństwa; ... powinien być przygotowany do pracy w strukturach administracji publicznej, organizacjach zajmujących się bezpieczeństwem obywateli i podmiotów gospodarczych oraz zespołach reagowania kryzysowego.

W ramach trzeciej standardów zawarte są ramowe treści kształcenia, które dzielą się na grupy treści. I tak grupa treści podstawowych obejmuje:

- kształcenie w zakresie filozofii;
- kształcenie w zakresie historii;
- kształcenie w zakresie geografii;
- kształcenie w zakresie ekonomii;
- kształcenie w zakresie wiedzy o państwie i prawie;
- kształcenie w zakresie administracji;
- kształcenie w zakresie organizacji i zarządzania;
- kształcenie w zakresie współczesnych systemów politycznych.

Zawarte w standardach treści kształcenia umożliwiają studentom uzyskanie wiedzy z danej dziedziny wiedzy naukowej, przy czym zarazem określono jej minimalny zakres, który musi zostać uwzględniony w procesie przygotowania sylabusów przedmiotowych.

Każda grupa treści kształcenia formułuje efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje, których uwzględnienie pozwoli na uzyskanie podobnej wiedzy w zakresie treści podstawowych i kierunkowych we wszystkich uczelniach kształcących na kierunku bezpieczeństwa narodowego.

W programie kształcenia zakłada się, że po zrealizowaniu wskazanych przedmiotów, z wynikiem egzaminów lub zaliczeń, studenci będą rozumieć istotę wiedzy z danej dziedziny; potrafią rozróżnić podstawowe kategorie pojęciowe opisujące daną dziedzinę; opisać i dokonać interpretacji zjawisk występujących w danej dziedzinie; będą rozumieć procesy zachodzące w rzeczywistości społecznej; umieć interpretować przepisy prawne, szczególnie w obszarze bezpieczeństwa narodowego; znajdować powiązania i wzajemne relacje między wiedzą o bezpieczeństwie narodowym a wiedzą z zakresu innych nauk; samodzielnie poszukiwać sposobów rozwiązywania problemów dydaktycznych w zakresie nauki o bezpieczeństwie; analizować kompetencje i zadania administracji rządowej i samo-

rz dowej oraz administracji specjalnej, z uwzgl dnieniem realizacji zada na rzecz bezpiecze stwa narodowego.

Według tej samej metodologii opracowano kolejny dział grup tre ci kierunkowych, która obejmuje:

- kształcenie w zakresie teorii bezpiecze stwa;
- kształcenie w zakresie prawnych podstaw bezpiecze stwa;
- kształcenie w zakresie polityki bezpiecze stwa;
- kształcenie w zakresie strategii bezpiecze stwa;
- kształcenie w zakresie systemu bezpiecze stwa narodowego;
- kształcenie w zakresie zarz dzania kryzysowego;
- kształcenie w zakresie mi dzynarodowych stosunków politycznych;
- kształcenie w zakresie mi dzynarodowych stosunków wojskowych.

Standardy kształcenia w ostatniej cz ci przedstawiaj wymogi w zakresie tzw. innych wymaga , które powinny uwzgl dnia realizacj takich zaj jak wychowanie fizyczne, j zyki obce, technologia informacyjna. Ponadto nakazuj , by program nauczania zawierał tre ci poszerzaj ce wiedz humanistyczn w wymiarze nie mniejszym ni 60 godzin, oraz przewidywał zaj cia z zakresu ochrony wjąsno ci intelektualnej, bezpiecze stwa i higieny pracy oraz ergonomii. Standardy okre laj tak e, aby przynajmniej 50% zaj stanowiły seminaria, wiczenia lub konwersatoria.

Tym samym wymogi ministerialne obejmuj 850 godzin, z przewidzianych 2000 godzin zaj w okresie studiów stacjonarnych pierwszego stopnia. Ponadto uczelnia zobowi zana jest zaplanowa 1150 godzin we własnym zakresie, uwzgl dniaj c specyfik uczelni czy regionu, a tak e umo liwiaj c realizacj programu studiów według planów autorskich w obr bie tworzonych specjalno ci kształcenia.

Analiza propozycji wielu uczelni dost pna na stronach internetowych dowodzi, e w ramach tego kierunku, najcz ciej realizowane s dwie specjalno ci: bezpiecze stwo publiczne oraz zarz dzanie kryzysowe.

Specjalno bezpiecze stwo publiczne jest najcz ciej realizowane w trakcie ostatniego, trzeciego roku studiów w wymiarze okoł 700 godzin na studiach stacjonarnych. Z dokumentów opracowanych na potrzeby realizacji tej specjalno ci wynika, e celem studiów, w najogólniejszym zarysie, jest przygotowanie absolwentów do radzenia sobie w sytuacjach trudnych i kryzysowych zwi zanych z codziennym funkcjonowaniem w swoich rodowiskach (zagro eniami cywilizacyjnymi), ale tak e w sytuacji kl sk ywiołowych, czy zjawisk o charakterze terrorystycznym. Zakład si , e absolwenci b d wyró nia si zarówno ogóln wiedz z zakresu bezpiecze stwa publicznego jaki i sposobów radzenia sobie w codziennej sytuacji wynikaj cej z procesów zmiany społecznej, niestabilnego rynku pracy, przemocy w szkole, patologii społecznych, niewła ciwego wykorzystywania Internetu itp. Uzyskanie tak rozległej wiedzy umo liwi im skuteczne podejmowanie działań i nawi zywanie współdziałania w zakresie zagro e , prognozowania, przeciwdziałania, eliminowania i usuwania skutków wielu zagro e . Specjalistyczna wiedza z zakresu systemów kierowania bezpiecze stwem gmin, powiatów oraz województw b dzie ich atrybutem w sytuacjach kryzysowych i w sytuacjach zagro e .

Tak nakre lony cel studiów na specjalno ci bezpiecze stwo publiczne, b dzie osi gni ty poprzez realizacj m.in. takich przedmiotów jak:

- bezpiecze stwo gospodarcze;

- bezpieczeństwo kulturowe;
- bezpieczeństwo militarne;
- bezpieczeństwo społeczne;
- bezpieczeństwo wewnętrzne;
- organizacje pozarządowe w bezpieczeństwie narodowym;
- przeciwdziałanie terroryzmowi;
- psychologia bezpieczeństwa;
- zwalczanie przestępstw.

Przedstawione przedmioty tej specjalności zawierają treści kształcenia, które obejmują taki obszar wiedzy akademickiej, który umożliwia studentom zrozumienie istoty podejmowanego i zdefiniowanego problemu, zakreslenie obszaru zainteresowania, ukazania struktury funkcjonalnej oraz jakości liczących warunków charakterystycznych dla funkcjonowania państwa, społeczeństwa i człowieka. Istotnym elementem opracowanych sylabusów przedmiotowych jest ciągłe i systematyczne odwoływanie się do jakości liczących podstaw prawnych działań podmiotów w zakresie kształtowania bezpieczeństwa publicznego i porządku publicznego.

Uwzględnienie w programie kształcenia, wytycznych ministerialnych w zakresie obowiązków realizowania przynajmniej połowy zajęć w formie innej niż wykład, tj. w formie seminarium, wicze lub konwersatorium tworzy możliwości doskonalenia u studentów umiejętności analizy dokumentów prawnych, pracy z literaturą naukową, a także wypowiedziami, wystąpieniami przed audytorium, kierowania małymi zespołami ludzi. Takie umiejętności są niezwykle istotne we właściwym wypełnianiu obowiązków w instytucjach realizujących różne zadania z zakresu kształtowania różnych obszarów bezpieczeństwa w najbliższym otoczeniu.